

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/1274/2015
Identifikačné číslo spisu:	8813213159
Dátum vydania rozhodnutia:	22.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8813213159.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Home Credit Slovakia, a.s., s o sídlom v Piešťanoch, Teplická č. 7434/147, IČO: 36 234 176, zastúpeného Advokátskou kanceláriou ERASMUS LEGAL, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Justičná č. 9, proti žalovanej D. V., bývajúca B., o zaplatenie 88,83 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 4 C 586/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 20. mája 2015 sp. zn. 7 Co 243/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 3. apríla 2014 č. k. 4 C 586/2013-29 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 88,83 €, kapitalizovaného denného úroku z omeškania v sume 15,37 €, úroku z omeškania vo výške 0,024 % denne zo sumy 63,33 € od 10.12.2013 do zaplatenia. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca uzavrel so žalovanou úverovú zmluvu, na základe ktorej poskytol žalovanej úver vo výške 269 €. Predmetný zmluvný vzťah sa riadi príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, pretože sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a je to pre spotrebiteľa výhodnejšie. Žalovaná je v omeškaní s úhradou svojho záväzku vyplývajúceho z úverovej zmluvy. Žalovaná uhradila žalobcovi celkovú sumu 320,65 €. S poukazom na charakter vzniknutého vzťahu sa súd prvého stupňa zaoberal dohodnutou sadzbou úroku z úveru, ktorá predstavovala 45,62 % ročne. Zistil pritom, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou od 1 do 5 rokov v auguste 2009 činil úrok pri podobných úveroch v bankách 12,95 % ročne. V danom prípade ročná sadzba dohodnutého úroku medzi účastníkmi viac ako trojnásobne prevyšujú mieru úrokov poskytovaných v tomto období. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 M Cdo 1/2009 súd prvého stupňa považoval za rozporné s dobrými mravmi dojednanie o úroku nad sadzbu 12,95 % ročne. Na základe tohto žalovaná ako úrok mala zaplatiť len sumu 31,51 €. Žalobca požadoval úhradu úroku z úveru vo výške 110,98 € a žalovaná na úroku uhradila 106,38 €. Z toho súd prvého stupňa vyvodil, že žalovaná na úroku preplatila sumu 74,87 €, žalobu preto zamietol v časti

požadovaného úroku z úveru a sumu, ktorú žalovaná preplatila na úroku z úveru, započítal na úhradu dlžnej istiny a poplatkov a v tejto časti žalobu zamietol. Jedná sa o istinu 58,73 € a poplatky v sume 16 €. Úrok z omeškania v sume 15,37 € bol vyčíslený od 4.3.2011, pričom posledná úhrada žalovanej bola evidovaná 19.10.2010. Súd prvého stupňa považoval k 19.10.2010 celú pohľadávku za uhradenú a preto žalobcovi nevznikol nárok na požadovaný úrok z omeškania. Preto aj v tejto časti žalobu zamietol. Nárok na zmluvnú pokutu podľa hlavy 17 § 4 úverových podmienok považoval za neprimeranú sankciu. Neprimeranosť tejto sankcie videl aj v tom, že sadzba 8 % z mesačnej splátky je v prepočte na rok až vo výške 96 %. Ide síce o jednorazovú pokutu, ale jej rozsahu z hľadiska dôsledku korešponduje zmluvná pokuta v prepočte cca 96 % ročne, čo je jednoznačne neprimeraná sankcia. Napokon sa súd prvého stupňa zaoberal aj vznesenou námietkou premĺčania pričom dospel k záveru, že táto je v predmetnej veci bez významu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu rozsudkom z 20. mája 2015 sp. zn. 7 Co 243/2014 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.), stotožňujúc sa v celom rozsahu so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. K odvolacím námietkam žalobcu uviedol, že v rozpore s dobrým mravmi môžu byť aj dojednania, ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. V danom prípade sa aj odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že dojednaný úrok z úveru vo výške 45 % ročne je neprimerane vysoký, a teda je v rozpore s dobrými mravmi. Správne preto súd prvého stupňa započítal sumy zaplatené žalovanou na istinu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. Žalovaná v odvolacom konaní úspešná bola, trovy konania jej však nevznikli.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. Namietal, že v konaní mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), pretože rozsudok odvolacieho nie je riadne odôvodnený, keďže sa odvolací súd nevyporiadal s jeho argumentáciou. Vzhľadom na absenciu riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, rozhodnutie je nepreskúmateľným a konanie odvolacieho súdu je tak postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Napokon odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) Z týchto dôvodov žalobca žiadal oba rozsudky súdov nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. Vychádzal pritom z týchto zásad a ustanovení právnych predpisov:

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie v občianskom súdnom konaní je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým môže dovolací súd zasiahnuť do už odvolacím súdom právoplatne nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania o predmete konania. Preto dovolanie neslúži na nápravu akýchkoľvek väd prvostupňovej alebo druhostupňovej fázy základného konania, ale len väd, ktorých závažnosť zákonodarca povýšil nad právnu istotu účastníkov konania (I. ÚS 35/2013).

Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [viď § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (viď § 237 ods. 1 O.s.p.).

Dovoláním je v danom prípade napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa ustanovenia § 238 ods. 1

O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V preskúmvanej veci nie je dovolaním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie smeruje proti takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky rozsudkov uvedených v § 238 ods. 3 O.s.p. Vzhľadom na to, že dovolací súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, a preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.), treba uzavrieť, že prípustnosť dovolania žalobcu z § 238 O.s.p. nevyplyva. Jeho dovolanie by vzhľadom na to bolo procesne prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p.

O procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999 a R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je však významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalobca v dovolaní tvrdí, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Z obsahu dovolania vyplýva, že k dovolateľom tvrdenému odňatiu možnosti pred súdom konať (v zmysle znemožnenia realizácie jeho procesných oprávnení) malo dôjsť tým, že napadnutý rozsudok nie je dostatočne odôvodnený a je založený na nesprávnom právnom posúdení veci.

K námietkam žalobcu týkajúcich sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť), treba uviesť, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu napr. sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015.

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

K námietke žalobcu týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, a nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Keďže prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, najvyšší súd odmietol jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania (z procesných dôvodov) sa nezaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní právo na náhradu trov vzniklo žalovanej (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej ale nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na rozhodnutie o priznaní uvedenej náhrady (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.